ERASMUS+
MAGAZINE
2021

OP WEG NAAR 2027

Digitalisering, inclusie en duurzaamheid

Leren van ervaringen in andere landen

IMPACT

‘We planten een zaadje voor de rest van hun leven’

changing lives. opening minds.

ERASMUSPLUS.NL

erasmus+

INHOUD

erasmus+

WEGWIJZER
- ALLE SECTOREN
- PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS
- MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS
- HOGER ONDERWIJS
- VOLWASSENENEDUCATIE
- JEUGD- EN JONGERENWERK

03 **Voorwoord**

04 **Terugblik 2020** + cijfers

05 **Vooruitblik 2021-2027** Nieuwe programma

06 **Interview** STEAM time - Solve UNESCO crime & STREAMing through Europe

08 **Portret** Marianne Beckers, Herman Broerenschool

09 **Portret** Daniela Trani, YUFE (Maastricht University)

10 **Impactverhaal** EDIC+, Universiteit voor Humanistiek

12 **Portret** Pauline van den Bosch, Gilde Opleidingen

Stichting Storytelling Centre startte het project *Alternative Ways to Learn a Second Language.* 20

13 **Portret** Monique van Dam, Dialogue for Inclusion Conference

14 **Portret** Marcel Goedhart, HVO-Querido

15 **Interview** Being Me, Nationaal Ouderenfonds

16 **In het kort**

18 **Impactverhaal** Rites of Passage, Eternity

20 **Impactverhaal** Alternative Ways to Learn a Second Language

22 **Europese netwerken en platforms** Ontdek wat er nog meer mogelijk is in Europa!

24 **Colofon**

09

Daniela Trani
(directeur van de YUFE Alliantie bij Maastricht University):

"We willen de parels samenbrengen om een mooie Europese ketting te maken."

Stichting Eternity uit Amsterdam organiseerde met The Manhood Academy uit Londen de jongeren-uitwisseling *Rite of Passage* 18

Afgelopen jaar stond voor iedereen in het teken van de coronacrisis. De uitbraak van het virus heeft dan ook een enorme impact op de samenleving. In Nederland, binnen Europa en wereldwijd. Het is ook bepalend geweest voor activiteiten binnen het Europese subsidieprogramma Erasmus+, die veelal uitgesteld werden of noodgedwongen online moesten plaatsvinden. Hoewel virtueel samenwerken niet hetzelfde is als reizen en elkaar face to face ontmoeten, is het mooi om te zien hoe flexibel, creatief en doortastend iedereen hiermee is omgegaan. De digitalisering heeft een vlucht genomen en het is heel waardevol dat partners en jongeren op deze manier toch in contact kunnen blijven.

Wat 2021 ons gaat brengen, is op het moment nog onduidelijk. Uiteraard hopen we van harte dat er meer mogelijk gaat zijn als het gaat om reizen en elkaar ontmoeten, maar waarschijnlijk moeten we voorlopig nog flink inzetten op digitaal contact.

Gelukkig is daar nu een sterke basis voor gelegd, en is digitalisering een tijd geleden al benoemd tot een van de prioriteiten in het programma Erasmus+ 2021-2027, naast inclusie en Green Erasmus+ (duurzaamheid, milieu en klimaat). Daarnaast blijft de impact van het programma Erasmus+ een van onze belangrijkste speerpunten.

Met dit magazine hopen we iedereen te inspireren om de komende jaren aan de slag te gaan met (uitwisselings)projecten en partnerschappen in binnen- en buitenland. Europese ervaringen zijn heel erg waardevol, zoals blijkt uit de verhalen in dit magazine. Je kunt niet zonder. We kijken hoopvol en met vertrouwen naar de toekomst en zien uit naar de vele mooie, vernieuwende projecten die ongetwijfeld gaan komen.

Lem van Eupen
Directeur Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training

Jojanneke de Waal
Hoofd Nationaal Agentschap Erasmus+ Jeugd en European Solidarity Corps

erasmus+

Erasmus+ is het Europees subsidieprogramma voor onderwijs, training, jeugd en sport. Het doel van het programma is een bijdrage te leveren aan economische groei, werkgelegenheid, gelijke kansen en inclusie in Europa. Het programma wil zo veel mogelijk mensen de kans bieden om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij en de arbeidsmarkt, door het ontwikkelen van hun vaardigheden en competenties. Daarnaast helpt Erasmus+ met internationale samenwerking de kwaliteit van onderwijs en training én van het jeugd- en jongerenwerk in Europa te verbeteren.

Bekijk alle subsidiemogelijkheden op **erasmusplus.nl**

2020: niet alleen corona

Het jaar 2020 stond voor een groot deel in het teken van corona. Door de uitbraak van het virus werden veel activiteiten binnen Erasmus+ uitgesteld of vonden noodgedwongen online plaats. Toch was er ook ander nieuws te melden. Een korte terugblik op 2020.

02 Februari

Brexit-update

Bij het terugtredingsakkoord blijft het VK volledig deelnemen aan het programma Erasmus+ 2014-2020. Projecten die tijdens deze periode zijn geselecteerd, blijven financiering ontvangen voor de volledige duur van het project. Dus ook na 2020.

04 April

SELFIE-tool

Veel instellingen hebben reuzensprongen gemaakt in de digitalisering van hun onderwijs. De Europese Commissie heeft de gratis, makkelijk te gebruiken tool SELFIE ontworpen zodat scholen kunnen beoordelen hoe ze ervoor staan met digitalisering.

05 Mei

Corona-inventarisatie

Verrassend veel activiteiten hebben doorgang gekregen, of gaan later door. Tachtig procent is ook positief over alternatieve programma's, zoals blended mobility. Hierbij krijgen leerlingen en studenten bijvoorbeeld de mogelijkheid tot een virtual exchange, in een later stadium gevolgd door een "levensechte" buitenlandervaring.

European Youth Together

De Europese Commissie komt met de centrale Call voor European Youth Together 2020. Door het coronavirus worden veel jongeren onttrokken van leeftijdsgenoten en hun normale dagelijkse activiteiten. Ook worden ze geconfronteerd met onzekerheden rond werk, hun sociale leven en vrije tijd. Met de Call kunnen jongerenorganisaties actie ondernemen op het gebied van inclusieve deelname en solidariteit, vanuit digital skills en green lifestyles. Het beschikbare budget is 5 miljoen euro.

07 Juli

Europese universiteiten

De Europese Commissie maakt 24 nieuwe "Europese universiteiten" bekend. Deze instellingen sluiten zich aan bij de eerste 17 allianties van hogeronderwijsinstellingen. In totaal zijn nu dertien Nederlandse onderwijsinstellingen betrokken bij het initiatief.

09 September

Nieuwe calls

Als reactie op de coronacrisis heeft de Europese Commissie twee nieuwe calls voor Strategische Partnerschappen (Key Action 2) opengesteld: voor projecten met als thema 'Digital Education Readiness (Innovative practices in a digital era)' en 'Creativity (Skills development and inclusion through creativity and the arts)'. Bewust twee thema's die nu extra belangrijk zijn: digitaal onderwijs en creativiteit. In totaal gaat het om een budget van ruim 6 miljoen euro.

10 Oktober

Empress Theophano Prize

Erasmus+ wint de Empress Theophano Prize voor de bijdrage aan Europese samenwerking en het belang van onderwijs en cultuur. Commissievoorzitter Ursula von der Leyen nam de onderscheiding in ontvangst. Tijdens haar dankwoord benoemde zij de verenigende impact van het programma.

12 December

European Youth Work Convention

Vier dagen lang vormt de *European Youth Work Convention* hét platform waar zo'n 1000 professionals uit 50 landen de laatste ontwikkelingen binnen het jeugdwerk-veld bespreken. Tevens is de EYWC het kick-off event voor het opstellen van de European Youth Work Agenda.

Programmamiddelen 2020

PO/VO	KA1	€ 4.466.212
	KA2	€ 12.666.654
	subtotaal	**€ 17.132.866**
MBO	KA1	€ 15.328.001
	KA2	€ 4.478.681
	subtotaal	**€ 19.806.682**
HO	KA1	€ 30.946.410
	KA2	€ 4.935.404
	subtotaal	**€ 35.881.814**
VE	KA1	€ 631.876
	KA2	€ 5.351.650
	subtotaal	**€ 5.983.526**
Jeugd	KA1*	€ 3.175.545,-
	KA2	€ 2.851.277,-
	KA3	€ 230.251,-
	subtotaal	**€ 6.257.073**

* Het budget voor Key Action 1 (KA1) Jeugd is verdeeld over de twee subactielijnen: Jongerenuitwisselingen (€ 2.222.881,-) en Training en ontwikkeling van jongerenwerkers (€ 952.664,-).

Nieuw programma Erasmus+ 2021-2027

Uitvoering

- Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training
- Nationaal Agentschap Erasmus+ Jeugd en European Solidarity Corps

Prioriteiten

- Inclusie en diversiteit
- Duurzaamheid, milieu en klimaat
- Digitalisering

Kernactiviteiten

- Mobiliteit (Key Action 1)
- Partnerschappen (Key Action 2)
- Beleidsontwikkeling (Key Action 3)

Nieuw: leerlingenmobiliteit voortaan in Key Action 1

Beoogd totaal aantal deelnemers Erasmus+:

12 miljoen

Nieuwe subsidiemogelijkheid: Jongerenparticipatie

Totaalbudget programma 2014-2020:
€14,7 miljard

Voorgesteld totaalbudget voor de periode 2021-2027:
€26,2 miljard

Ons doel in de programmaperiode 2021-2027 is onder meer:

- ★ Mensen uit alle lagen van de bevolking bereiken
- ★ Sterkere betrekkingen met de rest van de wereld (door een combinatie van fysieke en virtuele mobiliteit)
- ★ Focus op bevordering van toekomstgerichte vakgebieden
- ★ Bevordering Europese identiteit door middel van een buitenlandervaring
- ★ Jongeren in hun kracht zetten
- ★ Vergroten van competenties en vaardigheden van jongeren
- ★ Stimuleren van participatie
- ★ Verbeteren kwaliteit van het jeugd- en jongerenwerk
- ★ Stimuleren (erkennen van) niet-formeel leren

Alle informatie over het nieuwe programma Erasmus+ 2021-2027 is nog onder voorbehoud.

BS DE WEGWIJZER

“We planten een zaadje voor de rest van hun leven”

Basisschool De Wegwijzer in Tilburg is coördinator van het School Exchange Partnership *STEAM time - Solve UNESCO crime*. Ze zijn een schoolvoorbeeld van hoe het ‘moet’ op de basisschool, met een creatieve selectie van leerlingen, betrokkenheid van de hele school, veel internationale partners en inbedding in het curriculum. Directeur Harriët van Sprang vertelt.

HOE IS HET ALLEMAAL BEGONNEN?

“De samenwerking ontstond in 2016 met de vernieuwing van onze schoolmeubels. De oude meubels gingen naar een school in Kroatië, die contact zocht en zelfs op bezoek kwam. Ze vroegen of we wilden meedoen aan een project van Erasmus+. Wij wisten niet dat basisscholen dit ook deden maar het leek ons een mooie kans om burgerschap een plek te geven in het onderwijs.”

WAT WAS JULLIE PLAN?

“We wilden cultureel erfgoed van de diverse landen koppelen aan rekenen. Via eTwinning hebben we een oproep gedaan voor andere landen en er kwamen zoveel reacties dat we bij vijf zijn gestopt. Naast onze school zijn dat scholen in Kroatië, Roemenië, Italië en Polen. Wij zijn coördinator van het project geworden, zonder enige ervaring maar met het idee ‘Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan’.”

SPANNEND. WAAR BEGIN JE DAN?

“Om te beginnen hebben we bovenbouwleerlingen gepolst of zij belangstelling hadden voor een internationaal project. Aansluitend op die middag was er een informatieavond voor ouders. Niet eerder hadden we zo’n drukbezochte informatieavond. Sommige ouders vonden de stap voor hun kind te groot, maar andere waren meteen enthousiast. We hebben toen een “vacature” uitgezet waarop leerlingen op een originele manier konden “solliciteren”. We wilden vooral weten: waarom wil je meegaan, wat zijn je doelen en wat wil je leren?”

> “Het is zo gaaf wat je kinderen kunt meegeven.”
>
> **Harriët van Sprang**

WILDEN VEEL LEERLINGEN MEE?

“Het overtrof alle verwachtingen. We kregen maar liefst 26 sollicitaties, van een officiële brief tot een knutselwerk of een filmpje. Uiteindelijk hebben we zes leerlingen uitgekozen.

WAAR SELECTEER JE OP?

“Ons belangrijkste criterium was wat een leerling wilde leren. We hadden bijvoorbeeld een jongen met een visuele beperking. Zijn ouders dachten dat hij niet mee zou kunnen, maar hij wilde zijn ouders laten zien dat hij het wel kon. We hebben hem uitgekozen op zijn persoonlijke doel en hij is enorm gegroeid. Zijn ouders kregen een ander kind terug.

Hij was enthousiast over het land, de mensen die hij heeft leren kennen en wat hij heeft geleerd."

WAT LEREN ZE ZOAL?

"De belangrijkste les is acceptatie van elkaar en dat het prima is dat mensen een andere culturele achtergrond hebben. Het idee van *European citizens*. De leerlingen zijn nog jong maar het maakt veel indruk en de ervaringen die ze opdoen, zijn heel bijzonder. Mensen willen je graag ontvangen, maken het lekkerste eten voor je klaar en laten hun culturele erfgoed zien. Dat vergeten ze nooit. We planten een zaadje voor de rest van hun leven."

OOK BIJ LEERLINGEN DIE NIET MEEREIZEN?

"De leerlingen in Nederland zijn heel betrokken. Ze missen de ervaring, maar krijgen het gevoel wel mee. Op school maken de leerlingen dezelfde wiskundige opgaven en via Skype hebben we dagelijks contact. Van uitstapjes maken leerlingen vlogs die we doorsturen naar de klas. Zo kunnen ze alles volgen."

HEBBEN JULLIE ALLE LANDEN BEZOCHT?

"Na Kroatië gingen we naar Italië en Roemenië, maar helaas is Polen geannuleerd door corona. We hebben het project een jaar verlengd voor de laatste bijeenkomst in april 2021. We hopen dan 24 leerlingen van 13 en 14 jaar te ontvangen in gastgezinnen. Tot die tijd hebben we digitaal contact. We hebben een Engelstalig lied gemaakt om met elkaar te zingen. Onze leerlingen leren dat nu met de muziekdocent en met een filmpje kunnen ze het in de andere landen ook leren. Een groep van 25 leerlingen oefent al het hele jaar een openingsdans om iedereen welkom te heten. In andere landen zien ze volksdansen en daardoor vroegen ze wat wij gaan doen. We hebben een dans gemaakt die start met het Wilhelmus en dan overgaat in hiphop en moderne dans. Het mooie is dat dit allemaal vanuit de kinderen komt. Ik krijg daar gewoon kippenvel van. Het is zo gaaf wat je kinderen kunt meegeven."

ZO TE HOREN IS IEDEREEN ERG BETROKKEN.

"Klopt. Het project leeft enorm in de school. Leerlingen vertellen elkaar over de uitwisselingen en verzorgen de presentaties voor vervolgreizen."

KOMT ER EEN VERVOLGPROJECT?

"We hebben de bevestiging dat we subsidie krijgen voor het vervolgproject *STREAMing through Europe*. Hierin ligt de focus op leesplezier. Kroatië doet ook weer mee, samen met Portugal, Griekenland en Ierland. Ook andere scholen binnen onze stichting worden inmiddels enthousiast voor Erasmus+, dat is mooi om te zien. Het is veel werk en je moet het willen, maar de meerwaarde is enorm. Leerlingen en leerkrachten leren er zoveel van."

Basisschool De Wegwijzer gaat Europa in!

Het uitwisselingsproject "STEAM time – Solve UNESCO crime" van Erasmus+ loopt van 2018 tot 2021. STEAM staat voor Science, Technology, Engineering, Arts en Mathematics (Wetenschap, Technologie, Bouwkunde, Kunst en Rekenen/Wiskunde) en UNESCO staat voor United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation. Tijdens het project werken leerlingen van groep 7 en 8 digitaal én in de echte wereld samen met leerlingen uit Kroatië, Roemenië, Polen en Italië aan het oplossen van rekenkundige opdrachten, gecombineerd met wetenschap, technologie, bouwkunde en kunst. **steamtime.eu**

naam: Marianne Beckers
werkzaam als: locatiecoördinator SO en projectleider van Erasmus+ bij de Herman Broerenschool in Roermond, school voor leerlingen met een ontwikkelingsachterstand
doet mee met: School Exchange Partnership Reizen zonder "grenzen" met Duitsland en Hongarije

"Voor Erasmus+ waren we al bevriend met de Duitse Rurtalschule uit Heinsberg. Zij hadden contact met de Hongaarse Esztergomi Montágh Imre EGYMI uit Eztergom en ervaring met internationale uitwisselingsprojecten. Dat heeft onze belangstelling gewekt. De klik was er meteen met de leerkrachten van de andere scholen en in 2018 zijn we gestart met het project van Erasmus+. Het einddoel is een reisgids te maken met uitstapjes en activiteiten die onze leerlingen tijdens de uitwisselingen hebben uitgeprobeerd om te reizen zonder grenzen. We willen trots laten zien wat we hebben gedaan.

Helaas kon de vliegreis met leerlingen naar Hongarije niet doorgaan door corona. Heel jammer, want dat was voor onze leerlingen het hoogtepunt. We hebben de looptijd van ons project verlengd en hopen dat het later alsnog kan. In de tussentijd houden we digitaal contact.

Tot nu toe zijn de ervaringen fantastisch. We waren bang voor een taalbarrière, maar de contacten zijn laagdrempelig en het gaat juist heel gemakkelijk. Kinderen zoeken elkaar op en leren met elkaar omgaan, ook bij een andere taal en ander onderwijs. Voor ons als leerkrachten is het waardevol om de verschillen en overeenkomsten te ontdekken. Denk aan de verhoudingen binnen school en de inzet van digitale middelen.

Het mooiste vind ik dat de bevlogenheid van de scholen overal hetzelfde is. We vinden het allemaal belangrijk om leerlingen met beperkingen uit te rusten zodat hun rugzak beter gevuld is om goed te kunnen deelnemen aan de maatschappij. We kunnen geen ministers van ze maken, maar wel gelukkige wereldburgers. Dat streven zie je in alle landen terug. Als we de kans nog eens krijgen, zou ik het meteen weer doen."

naam: Daniela Trani
werkzaam als: directeur van de YUFE Alliantie bij Maastricht University
is betrokken bij: Young Universities for the Future of Europe (YUFE), een samenwerking van tien universiteiten en vier niet-academische partners die samen een van de eerste echte Europese universiteiten willen oprichten.

"Ik ben vanaf het begin betrokken bij YUFE. Samen met andere universiteiten en met niet-academische organisaties gaan we voor een Europese universiteit die openstaat voor studenten vanuit alle Europese landen en alle achtergronden. Iedereen moet de kans krijgen om met internationaal onderwijs een Europese wereldburger te kunnen worden.

We willen de parels samenbrengen om een mooie Europese ketting te maken. Dat begint bij universiteiten, maar het is veel breder. Studenten zijn niet alleen doelgroep maar ook co-creators, met activiteiten met en voor lokale gemeenschappen om de sociale cohesie te versterken. Denk aan een helpdesk voor juridisch advies of digitale trainingen aan burgers.

Het project is idealistisch, met partners die geloven in een betere maatschappij waar iedereen zich kan ontwikkelen. We kijken niet naar het eigen belang, maar naar het belang van de gemeenschap. Hiervoor faciliteren we contacten tussen steden, wisselen ideeën uit en komen samen tot oplossingen. We kunnen veel van elkaar leren als universiteiten, steden, regio's en bedrijven samenwerken.

Zelf kom ik uit Napels. Ik ben op mijn 25ste naar de VS gegaan voor mijn promotieonderzoek. In 2011 ben ik naar Nederland gekomen, waar ik nog drie jaar als onderzoeker heb gewerkt. Ik vind het fijn om die internationale ervaring te hebben. Het is goed als studenten studeren in verschillende landen en die kennis meenemen naar hun eigen land en gemeenschap. Kennis moet niet binnen de academische gebouwen blijven, maar worden verspreid en vertaald naar de brede maatschappij. Ik zie YUFE als een mission impossible die haalbaar is als iedereen zijn best doet."

Meer weten? Ga naar yufe.eu

EDUCATION FOR DEMOCRATIC INTERCULTURAL CITIZENSHIP

“Je leert het meest als je jouw eigen frame moet uitleggen”

Als je jongeren wil voorbereiden op een actieve deelname aan een democratische samenleving, met speciale aandacht voor sociale gelijkheid en tolerantie, speelt educatie een cruciale rol. Het project EDIC+ (Education for Democratic Intercultural Citizenship+) van Erasmus+ wil burgerschapseducatie in het onderwijs bevorderen. Hoogleraar Wiel Veugelers van de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht was lange tijd coördinator en nu nog betrokken bij het project.

Doel van het internationale onderwijsprogramma is een platform creëren voor samenwerking, zodat docenten, studenten en onderzoekers van elkaar leren, internationale ervaringen opdoen en bijdragen aan elkaars projecten voor onderwijsverandering. Wiel Veugelers: “Onderwijs bereidt voor op de samenleving, onder meer door voor te bereiden op de beroepscarrière en het maatschappelijk functioneren. Vanuit de lerarenopleidingen, educatieve faculteiten en studies als pedagogiek zoomen wij daarbij in op de begrippen democratie en interculturele samenleving.”

De zeven deelnemende universiteiten uit Nederland, Estland, Finland, Griekenland, Spanje, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk hebben de afgelopen jaren een gezamenlijk curriculum ontwikkeld. Elke universiteit organiseerde een eigen EDIC+ Module en implementeerde die voor een zo internationaal mogelijke groep studenten. “Bij iedere module komt ook een gastspreker langs van een van de universiteiten. Deze ‘critical friend’ geeft dan een college, woont activiteiten bij en overlegt over de module. Het is een mooie manier om concreet samen te werken en van elkaar te leren.”

VAN PRAAG TOT THESSALONIKI

De partneruniversiteiten boden jaarlijks ook een Intensive Programme aan voor zowel master- en PhD-studenten als stafmedewerkers van de betrokken universiteiten. “We zijn tien dagen bij elkaar gekomen om samen een aspect van de module uit te proberen”, vertelt Veugelers. “De

BEZOEK AAN EEN SCHOOL IN TALLINN.

eerste keer was in 2017 in Praag. De tweede keer was een combinatie van Tallinn en Helsinki en de laatste keer zijn we in Thessaloniki geweest. We keken wat er speelt in een land en relateerden dat aan een van de thema's. Iedere universiteit leverde een eigen bijdrage tijdens deze bijeenkomsten."

Volgens Veugelers legt iedere universiteit een eigen accent, passend binnen het brede conceptuele framework. "Zo gaat het in Finland vooral om de morele ontwikkeling van docenten en studenten, leggen ze in Tsjechië de nadruk op de civil society en ligt het accent in Engeland op de inclusieve samenleving. In Griekenland kijken ze vooral naar multicultureel onderwijs, met educatieve activiteiten voor minderjarige vluchtelingen en in Spanje draait het om de relatie met ouders en gezinnen. In Estland ligt het accent op onderwijsvernieuwing. De verschillende accenten vullen elkaar goed aan."

EIGEN FRAMES UITLEGGEN

Het project Erasmus+ heeft het internationale aanbod, de curriculumontwikkeling, netwerkvorming en samenwerking versterkt. De onderwerpen democratie en intercultureel burgerschap zijn altijd contextgevoelig en het is interessant om te kijken naar de verschillende internationale aanpakken. Maar is het ook relevant? "Je leert veel van de ervaringen in andere landen", zegt Veugelers, "maar je leert misschien nog wel meer als je anderen moet uitleggen hoe het in jouw land is. De eigen frames worden hierdoor heel erg helder."

Tijdens de afsluitende bijeenkomst in Utrecht werd het boek *Education for Democratic Intercultural Citizenship* gepresenteerd, met bijdragen over burgerschapsonderwijs uit de zeven Europese landen. Eduard Nazarski, directeur van Amnesty International Nederland, nam het eerste exemplaar in ontvangst. Veugelers: "Met dit boek hebben we de SIG Moral Development and Education Book Award van de American Educational Research Association (AERA) gewonnen. De prijsuitreiking zou in april plaatsvinden in San Francisco, maar door corona ging dat helaas niet door. Jammer, maar het is hoe dan ook een mooie erkenning voor ons werk."

NIEUWE SCHIL OM STEVIG NETWERK

Formeel is alles afgerond in augustus 2019, maar de modules draaien nog steeds en studenten houden onderling contact via app-groepen. Veugelers: "Als universiteiten stimuleren we docenten en studenten om met een Erasmusbeurs in een ander land aan de modules deel te nemen. Ook hebben we minimaal twee keer per jaar online contact om te kijken hoe we kunnen blijven samenwerken. Het netwerk is stevig gevormd." Vanuit andere universiteiten is veel waardering en belangstelling voor het partnerschap. "We zijn aan het kijken of we een schil kunnen vormen om de zeven partneruniversiteiten. Daaromheen kunnen we wellicht een schil maken van universiteiten buiten Europa. Op deze manier zijn nog veel uitbreidingen mogelijk."

Meer weten?
Ga naar uvh.nl/edic

PHD-STUDENTE KRISTI METS (TALLINN) PRESENTEERT HAAR CLASSROOM-ONDERZOEK NAAR INNOVATIEVE PRAKTIJKEN.

'CRITICAL FRIEND' FILIMON PEONIDIS TIJDENS ZIJN LEZING AAN DE UNIVERSITEIT VOOR HUMANISTIEK OVER DE GESCHIEDENIS VAN HET BEGRIP TOLERANTIE.

"Je leert veel van de ervaringen in andere landen, maar je leert misschien nog wel meer als je anderen moet uitleggen hoe het in jouw land is. "

Wiel Veugelers

naam: Pauline van den Bosch
werkzaam als: Adviseur onderwijs en kwaliteit en coördinator internationalisering bij Gilde Opleidingen in Roermond
is betrokken bij: beleidsadvies en ondersteuning voor internationalisering bij mbo-opleidingen

"Internationalisering is bij ons heel breed. Van gastlessen van buitenlandse bezoekers en het integreren van taal in bepaalde vakken tot excursies over de grens en stages bij internationale bedrijven in Nederland. We willen onze studenten internationaal competent maken. Onze ligging in het zuiden is hierbij bepalend. Wij leiden niet op om in Amsterdam of Den Haag te gaan werken. Duits- of Franstalig werk in de regio ligt meer voor de hand.

Het gaat ons om internationale bewustwording. Vaak hebben studenten van niveau 3 en 4 ervaring in het buitenland, maar we willen ook dat niveau 1 en 2 de kans krijgen. We hebben een klein project Erasmus+ voor ze opgezet en dat is goed bevallen. Studenten die terugkwamen waren enorm gemotiveerd. Het opent de ogen. Ze zien dat werken en leren over de grens niet alleen voor niveau 3 en 4 is. We kijken nu naar de mogelijkheden om deze kortdurende projecten vaker onder te brengen bij het programma van Erasmus+.

Het is fantastisch om studenten in een andere context te zien. Een training in een ander land, met andere studenten en andere docenten, is enorm leerzaam. De contextverandering schudt ze door elkaar. Even zijn ze helemaal in de war, maar uiteindelijk is het shockeffect een verrijking. Ook intern zie ik de impact van de projecten. Docententeams komen zelf met ideeën en vragen mijn hulp. Samen kijken we of dit past binnen Erasmus+. Met structurele activiteiten kan het een integraal onderdeel worden van een opleiding. Dat willen we bereiken."

naam: Monique van Dam
is: Founder & Entrepreneur van ONE WORLD Citizens (OWC)
deed mee aan: Dialogue for Inclusion Conference, voor sociale inclusie van jonge nieuwkomers

"Als moeder met vier kinderen heb ik veel gesprekken gevoerd met jongeren. Ik zie dat zij zorgen hebben over de wereld en de toekomst, maar ook met oplossingen voor verandering komen. Daar kunnen ze vaak weinig mee in het formele schoolsysteem en daarom ben ik online een internationaal netwerk begonnen. Hiermee wil ik jongeren verbinden, faciliteren, empoweren en in hun kracht zetten. Zodat zij als sociale ondernemers hun innovatieve ideeën voor verandering kunnen delen en uitwerken.

Mijn rol is verbinden en de jongeren bij elkaar brengen. Het gaat om drie groepen: jonge nieuwkomers, lokale jongeren en jonge communityleiders in de thuislanden van migranten. Zij delen hun ideeën met leeftijdgenoten in onze online OWC Community. Vervolgens helpen ze elkaar om de ideeën uit te werken naar lokale projecten en startups. Met als gezamenlijk doel bijdragen aan de 17 Global Goals van de VN.

In 2018 en 2019 hadden we offline informele dialoogconferenties, in oktober 2020 was het online. Tijdens de conferenties laten we Europese en lokale beleidsmakers zien hoe krachtig deze jongeren zijn en wat ze kunnen doen. Samen dragen ze bij aan betere integratie van nieuwkomers en zorgen voor toekomstperspectief voor de jongeren in de thuislanden van migranten. Na de laatste conferentie hebben jongeren als follow-up een online hub opgericht waar ze elke vrijdag samenkomen.

Het voordeel van online contact is dat ook partners buiten Europa kunnen aansluiten. Toch willen we elkaar in toekomst ook weer offline treffen. Ik vind het een luxe dat we dit kunnen realiseren met Erasmus+. Via Erasmus+ krijgen jongeren de kans om elkaar te inspireren en de ideeën voor de Global Goals naar de praktijk te brengen in projecten. Ze voelen dat hun bijdrage ertoe doet."

Meer weten?
Ga naar oneworld-citizens.org

naam: Marcel Goedhart
woont in: Amsterdam
is: ervaringsdeskundige bij *Restoring dreams to tackle loneliness*, een project met zeven landen rondom eenzaamheid. HVO-Querido nam het initiatief voor het Europese project.

"Af en toe voel ik me eenzaam. Bij het project leren we eenzaamheid bespreken en contact maken met anderen. De belangrijkste vraag is: hoe tackelen we eenzaamheid? Dat kan door samen dingen te organiseren, zoals een workshop of een picknick. Ik ben blij dat ik een hond heb. Hierdoor heb ik op straat contact met mensen. Initiatief nemen vind ik moeilijk. Ik ben nu aan het leren hoe ik contact kan maken en onderhouden.

Op het moment zien we elkaar ook online. Iedere dinsdagmiddag skypen we met acht tot negen mensen van The Discus Social Club. We vertellen hoe we ons voelen, bedenken oplossingen en geven tips. Zelf heb ik de tip gekregen om met anderen te gaan schilderen. Ik heb nu vier abstracte schilderijen gemaakt. Schilderen is ontspannend, maar ik vind het vooral leuk dat anderen het ook leuk vinden. Contact met anderen staat op de eerste plek.

Als er mensen uit het buitenland langskomen om te kijken wat er hier gebeurt, willen ze mij vaak interviewen. Ze zijn altijd blij met mijn uitleg en mijn tips. Bezoekers uit Noorwegen heb ik bijvoorbeeld geadviseerd dat ze het initiatief van de cliënt moeten laten komen. Vier maanden later kreeg ik een kaartje waarop stond dat ze veel aan mijn tip hebben gehad. Dat zijn leuke dingen.

Bezoekers uit Tsjechië heb ik als tip gegeven dat ze goed contact moeten hebben met de politie. Wijkagenten kennen eenzame mensen vaak wel. Open een buurthuis of organiseer een kookclub. Als je eenzaam bent, moet je iets hebben om naar uit te kijken. Zelf doe ik ook aan van alles mee."

Being Me: Inclusieve zorg(lessen) in verschillende landen voor LHBTI-ouderen

Het project *Being Me* komt op voor inclusieve zorg voor homoseksuele, lesbische, biseksuele, transgender en intersekse (LHBTI) ouderen. Samen met mbo-docenten en studenten van zorgopleidingen, LHBTI-ouderen en Europese partners ontwikkelde het Nationaal Ouderenfonds een toolkit voor het implementeren van inclusieve zorg in het lesaanbod. Projectcoördinator Charlotte Buitenkamp vertelt er meer over.

ZIJN ER VEEL LHBTI-OUDEREN?

"Ongeveer een op de twintig Nederlanders valt op iemand van hetzelfde geslacht en Nederland telt circa 400.000 homoseksuele ouderen. Een op de drie daarvan komt nooit uit kast. In de zorg wordt er zelden expliciet over gesproken. LHBTI-ouderen zwijgen er ook vaak over, uit angst voor negatieve reacties. Als je aan zorginstellingen vraagt of ze LHBTI-ouderen hebben, denken ze vaak van niet. Statistisch gezien klopt dat al niet."

IS DAT EEN PROBLEEM?

"Het is een gemis. LHBTI-ouderen moeten in de zorg open kunnen zijn over hun geaardheid. Door er aandacht aan te besteden in het zorglesaanbod, zijn mensen die later in de zorg gaan werken zich er bewust van."

STAAN MBO-STUDENTEN OPEN VOOR LHBTI-OUDEREN?

"Ze hebben er meestal geen problemen mee, maar zijn zich er niet altijd bewust van dat ouderen ook LHBTI kunnen zijn. Als ze interesse tonen, vragen ze vaak naar iemands man of vrouw. Een LHBTI-oudere weet dan misschien niet goed hoe te reageren en zwijgt vaak over zijn of haar geaardheid. Beter kun je een open vraag stellen. De oudere krijgt dan de kans en ruimte om er open en eerlijk over te zijn. We willen medewerkers handvatten geven."

MET HET PROJECT BEING ME?

"In dat project hebben we met zeven internationale partners een toolkit ontwikkeld. De toolkit was in maart 2020 klaar en bevat literatuur, activiteiten en tips over LHBTI, ouderen en zorg. Docenten, trainers of medewerkers in welzijn en zorg kunnen diverse onderwerpen en thema's op een laagdrempelige manier verwerken in hun lessen of trainingen. Dit miste nog in het zorgstudieaanbod. De toolkit is gratis in het Nederlands, Engels en Sloveens te downloaden via beingme.eu."

WAAROM IS HET PROJECT INTERNATIONAAL?

"Als bestaande partners zijn we bij elkaar gekomen en we merkten dat LHBTI-ouderen een soort 'onzichtbare ouderen' zijn in de zorg, zowel in Nederland als internationaal. Het is interessant om te horen en zien hoe andere landen ermee omgaan. Daar kun je van leren en je kunt elkaar versterken."

ZIJN DE INTERNATIONALE VERSCHILLEN GROOT?

"Het is anders. In Slovenië deed bijvoorbeeld een universiteit mee. Daar is veel kennis, maar vormt de praktijk een uitdaging. Vanuit Ierland kwam juist veel praktijkkennis. We konden ons aan elkaar optrekken en elkaar op verschillende manieren beïnvloeden. Door de internationale samenwerking hebben we nu heel divers materiaal dat we breed kunnen inzetten."

HEEFT HET PROJECT VEEL IMPACT?

"Op papier is de impact in Slovenië kleiner, maar in de praktijk zijn daar grote stappen gezet. In Nederland gaat het in de praktijk om kleinere stappen. De combinatie van educatie en zorg was hier vooral belangrijk. De Stichting Consortium Beroepsonderwijs heeft hierbij een belangrijke bijdrage geleverd in wat goed werkt en wat niet."

WORDT DE TOOLKIT VEEL GEBRUIKT?

"Zeker. Hij is tijdens de looptijd van het project door de partners zelf al in gebruik genomen in hun educatieve activiteiten en wordt nog steeds actief ingezet. Dat is fijn. Je maakt iets moois en het is altijd de vraag of het wordt opgepikt. Door corona is veel onderwijs nu digitaal en dat kan heel goed met de interactieve toolkit. Inmiddels zijn er door de partners ook drie wetenschappelijke artikelen geschreven. Dat laat zien dat het leeft. De landen gaan ermee verder."

IN HET KORT

Verder lezen? Al het nieuws uit de projecten Erasmus+ vind je op erasmusplus.nl.

Zonder twijfel meteen weer

"Als medewerker van Erasmus+ Jeugd kom ik bij verschillende projecten en één deelneemster is mij altijd bijgebleven. Ze woonde begeleid zelfstandig en was gevraagd voor een jongerenuitwisseling. Eerst was haar antwoord 'nee'. Met een beetje aanmoediging en de belofte dat ze niet alle dagen hoefde te blijven, ging zij het avontuur toch aan. Wat vond ze het spannend! Ze wilde het één dag proberen, maar bleef uiteindelijk alle dagen. Voor een groep van 25 mensen vertelde ze achteraf dat de uitwisseling haar leven had veranderd. Vóór deelname durfde ze weinig, maar ontdekte dat ze ontzettend veel kan leren als ze uit haar comfortzone stapt. Zonder twijfel zou ze het meteen weer doen. Zulke momenten maken mij duidelijk wat een impact projecten kunnen hebben. Ik vind het ontzettend knap dat zij de stap durfde te maken!"

Irja de Heij, Erasmus+ Jeugd

Haal nóg meer impact uit je project!

Hoe laat je jouw droomproject zo goed mogelijk slagen? Tijdens de workshop Impact van Erasmus+ Jeugd bedenk je hoe je met jouw project écht het verschil gaat maken. Kun je niet wachten tot de volgende workshop? Ga dan alvast zelf aan de slag met de Impacttool. Ook in 2021 helpen we je graag op weg om nog meer uit je project te halen! **impacttool.nl**

Trends in volwassenen-educatie

De European Association for the Education of Adults (EAEA) heeft een nieuwe website gelanceerd, waarop de landenrapporten komen te staan: **countryreport.eaea.org**. Deze rapporten geven inzicht in de stand van zaken van volwasseneneducatie in heel Europa. EAEA heeft 142 leden in 44 landen.

Scholieren in gesprek met Europese politici

Het project *Traces of Otherness* bevordert Europees burgerschap onder leerlingen. Oók vanuit huis. Als vervanging van afgelaste projectbijeenkomsten organiseerden docenten uit Duitsland, Litouwen, Noord-Macedonië en Nederland online gesprekken met Europese 'celebrities'. Zo was voormalig hoofd van Europol Max-Peter Ratzel de eerste gesprekspartner. In juni was Nederland de beurt. Het Insula College uit Dordrecht vond Michael Teutsch (Head of Unit Schools and Multilingualism, Europese Commissie) bereid voor een interview met leerlingen van de partnerscholen. Teutsch is onder meer betrokken bij het EU-subsidieprogramma Erasmus+ en de digitale platforms EPALE en eTwinning.

Inclusie in 2020 actueler dan ooit

Kansen(on)gelijkheid in het onderwijs door COVID-19, de wereldwijde discussie rond de Black Lives Matter-beweging: het thema inclusie is in 2020 nóg actueler dan voorheen. In het nieuwe programma Erasmus+ 2021-2027 gaan we dan ook actief verder met het ontwerpen en uitvoeren van een inclusief Erasmus+, dat zich richt op het bevorderen van inclusieve mobiliteit en het stimuleren van 'inclusieve impact'.

Kijk voor een greep uit de internationale inclusieprojecten van Erasmus+ op erasmusplus.nl.

Mindsettraining voor jongerenwerkers

Door corona gingen veel projecten niet door. Voor een groep internationale jongerenwerkers was het een mooi moment om de online training 'Mindset of Youthworkers' van Erasmus+ Jeugd te volgen. In deze training gaat het om bewustwording en diverse tools om leren als prioriteit te zien in (internationale) jongerenprojecten. Door ervaringen en tools uit te wisselen leren deelnemers nóg beter hoe zij jongeren kunnen ondersteunen en begeleiden in niet-formele leerervaringen.

E-LEARNING TIP: Bologna-module

Via de Bologna-module maak je kennis met de instrumenten die voor het Bolognaproces zijn ontwikkeld. Ook laat de module zien welke gevolgen het proces en de instrumenten hebben of hebben gehad voor medewerkers van een universiteit of hogeschool. Bologna-expert Els van der Werf: "Veel medewerkers binnen hogescholen en universiteiten zijn zich er vaak niet van bewust hoe ontwikkelingen en vernieuwingen in het hoger onderwijs tot stand komen en met elkaar samenhangen."

Volg de module op www.internationalisering.nl

Europese Universiteit ECIU University: een jaar na lancering

De ECIU University van het European Consortium of Innovative Universities is bijna een jaar onderweg. ECIU University is challenge-based driven: 'learners' werken er aan real-life challenges. Projectdirecteur Sander Lotze van de Universiteit Twente: "We zetten challenges groots en meeslepend neer. Learners kunnen hun eigen leerweg uitstippelen en via micro-modules en micro-credentials aanvullende kennis opdoen. Het is een van de eerste unieke Europese Universiteiten waar studenten en onderzoekers samenwerken met overheid, bedrijfsleven en regio's om maatschappelijke problemen aan te pakken."

Inspiratie en energie geven en krijgen, zeker in deze tijd

Studenten van *Claim your Future* besloten ondanks de lockdown hun activiteiten voort te zetten. Ze gaven een serie online workshops die lokale ondernemers in contact brachten met studenten van ROC Friese Poort. Het belangrijkste doel was om de studenten te laten kennismaken met sociaal ondernemerschap en hen vertrouwd te maken met de ondernemerskansen in de Friese regio. Ook hebben ze een online workshop gegeven aan verschillende Europese studenten die betrokken zijn bij *Claim your Future*, waarin ze hebben nagedacht over de sterke en zwakke punten van leren op afstand tijdens de pandemie.

Heb jij een mooi voorbeeld van een good practice? Stuur jouw verhaal naar info@erasmusplus.nl!

Re-integratie met blended learning

Met het blended learning-platform *Real Life* kunnen (jonge) gedetineerden zich beter voorbereiden op hun terugkeer in de maatschappij en hiermee is hun re-integratie succesvoller. Projectdeelnemers uit vijf verschillende Europese landen hebben samen een platform ontwikkeld om vaardigheden te trainen. *Real Life* richt zich in het bijzonder op de thema's identiteit, leiderschap, zelfredzaamheid en burgerschap. Deze vier thema's worden uitgebreid besproken tijdens de training die in totaal ongeveer 50 uur duurt, inclusief zelfstudie.

RITE OF PASSAGE

Engelse en Nederlandse jongeren maken samen de reis van jongen naar man

Stichting Eternity uit Amsterdam organiseerde met The Manhood Academy uit Londen de jongerenuitwisseling *Rite of Passage*. Projectleider Jamal Bijnoe vertelt over de doelstelling, insteek, uitwisseling, vergelijking en impact.

DE DOELSTELLING

"Het project heeft als doel jongens bij elkaar te brengen om met verschillende activiteiten elkaars leefwerelden te vergelijken. *Rite of Passage* staat voor de reis van een jonge zwarte man tijdens zijn adolescentie. We kijken naar overgangsrituelen vanuit een Afrikaans perspectief. Empowerment staat hierin centraal en jongens worden zich bewust van hun eigen kunnen. Het programma bestaat onder meer uit workshops, culturele excursies en dialogen. De jongens leren meer over de Afrikaanse geschiedenis en trainen samen hun sociale vaardigheden en sociale competenties."

"We richten ons op het helpen vormen en empowe-ren van jongens. "

Jamal Bijnoe

DE INSTEEK

"We richten ons op het helpen vormen en empoweren van jongens. Wanneer ben je een man? En wat betekent het om man te zijn? Voor vrouwen zijn er verschillende platformen, maar je ziet eigenlijk nooit iets voor jongens. Ook niet voor Afro-Nederlandse jongens en thuis is daar niet altijd aandacht voor. Tijdens de uitwisseling vergelijken we de leefwerelden van zwarte Engelse jongeren en zwarte Nederlandse jongeren. Waarin verschillen zij in maatschappelijke participatie en burgerschap? De jongens krijgen te maken met racisme, uitsluiting, economische afhankelijkheid en discriminatie en daar hebben we het met ze over. Hoe kunnen ze hun weerbaarheid vergroten zodat ze zich staande kunnen houden?"

DE UITWISSELING

"We zijn met vier begeleiders en zo'n vijftien jongens van 14 tot 21 jaar een week op uitwisseling geweest naar Londen. We willen ze laten zien dat er meer is buiten hun eigen omgeving. De Afro-Nederlandse jongeren gaan soms wel voor familiebezoek naar landen als Curaçao en Suriname, maar ze komen niet snel in een stad als Londen. Na onze reis zijn de Engelse jongens naar Nederland gekomen."

DE VERGELIJKING

"We zien zowel verschillen als overeenkomsten tussen de Engelse en Nederlandse jongeren. Zo zitten sommige Engelse jongens in gevaarlijke gangs. The Manhood Academy probeert ze van de straat te halen. Onze jongeren in Amsterdam kennen ook problemen, maar dat gaat meer over vroegtijdig van school gaan of strubbelingen met je ouders. Zij vrezen niet voor hun leven door gevaarlijke bendes. Overeenkomsten zien we vooral in muziek. In de vrije tijd zochten ze contact met muziek als verbindende factor. In rappen vonden ze elkaar. Muziek verbindt altijd."

DE IMPACT

"De jongens zijn heel dankbaar dat we aandacht besteden aan hun ontwikkeling. Ze zijn opnieuw gevormd tijdens de reis. Dat begint met het schema van wakker worden, douchen, ontbijten met z'n allen, dagactiviteiten als workshops, culturele en historische excursies en dialogen en afsluitend een evaluatie. Je merkt dat ze behoefte hebben aan zo'n buitenlandervaring. Ze kennen de cultuur en manier van leven in Amsterdam Zuidoost, maar Londen is compleet nieuw voor ze. Voor deze jongens is reizen niet normaal, het is een life changing event. Visieverbredend ook, want ze kenden de leefomgeving van de Engelse jongeren niet. Ondanks de taalbarrière hadden ze snel een klik en sommige jongens hebben tot op de dag van vandaag contact met elkaar."

"De jongens zijn heel dankbaar dat we aandacht besteden aan hun ontwikkeling. Ze zijn opnieuw gevormd tijdens de reis."

Jamal Bijnoe

Over Stichting Eternity

Eternity organiseert jaarlijks nationale en internationale uitwisselingsprogramma's met culturele organisaties die zich met muziek bezighouden. Als culturele instelling wil Eternity bijdragen aan talentontwikkeling, cultuurparticipatie en visieverbreding van jongeren. Hét middel om dit te bereiken is muziekeducatie. De organisatie biedt muzikaal vormende programma's waarin jongeren kennismaken met de Caribische drumstijl, hun talenten ontwikkelen en zich als artiest bekwamen.

Meer weten? Kijk op eternitydrum.com

ALTERNATIVEWAYS.EU

Alternatieve manieren om een taal te leren

Veel Europese landen kenden de afgelopen jaren een toestroom aan vluchtelingen. Voor de inburgering is de nieuwe taal leren essentieel. Maar wat als mensen moeite hebben met de bestaande lesmethoden? Arjen Barel van Stichting Storytelling Centre ging op zoek naar een geschikt alternatief en startte het project *Alternative Ways to Learn a Second Language*.

Tijdens een taalles voor mensen met lage taalverwervingsvaardigheden keken de deelnemers Arjen Barel met grote ogen aan. “Niemand begreep wat ik zei”, vertelt hij. “België, Duitsland, Frankrijk en Nederland hebben goede, formele methoden om de taal te leren, maar voor sommige mensen is dit te hoog gegrepen. Bijvoorbeeld omdat zij niet goed kunnen lezen of schrijven of nooit hebben geleerd om te leren. Voor die mensen wilden we iets nieuws ontwikkelen.”

Het project resulteerde in een alternatieve taalmethode. Barel: “Belangrijk uitgangspunt is dat taal leuk moet blijven. Als je niet kunt meekomen, ga je niet met plezier naar de taalles en dan leer je amper iets. Wij willen dat mensen er lol in houden en plezier beleven. Ze leren dan ook meer.” De methode maakt onder meer gebruik van storytelling met persoonlijke verhalen. “Dat werkt beter dan verhalen van fictieve personen. Als je met je eigen verhaal aan de slag gaat, koppel je de nieuwe taal aan je eigen herinneringen. Kennis komt zo op twee manieren de hersenen binnen: als beeld en als taal. Hierdoor beklijft het beter. Een verhaal werkt beter dan een rijtje woorden.”

KEUZE UIT VELE OEFENINGEN

Een team van circa tien leden van vijf organisaties heeft in totaal 160 didactisch onderbouwde oefeningen gemaakt. "Voor de lessen kun je uit heel veel oefeningen kiezen. Bijvoorbeeld een eenvoudige oefening waarbij de docent een woord naar de groepsapp stuurt, bijvoorbeeld 'blij', en de deelnemers de juiste emoji moeten terugsturen. Of je stuurt een afbeelding met de vraag wat het is en wat erop rijmt. Kleine, eenvoudige dingen waardoor mensen gaan nadenken over taal."

De methode is gebaseerd op neurologische processen. "Als je niet goed cognitief kunt leren, kun je andere zintuigen gebruiken om de leerervaring te verbeteren. Zo leer je bijvoorbeeld beter als je beweegt." Volgens Barel moet je aanvoelen waar de groep aan toe is en kijken naar de leefwereld van de deelnemers. "Ik kan me een les herinneren terwijl het buiten steenkoud was. Iedereen kwam verkleumd binnen. Ik heb toen het woord 'winter' op het bord geschreven en gevraagd wat er in mensen op kwam. Het heeft dan niet zoveel zin om naar een verhaal op pagina 5 in een boek te gaan waar niemand op dat moment mee bezig is."

Barel krijgt inmiddels veel aanvragen van organisaties om mensen te trainen. "De belangstelling is groot en hierdoor kan het project een grote impact hebben in het bereiken van mensen met lage taalverwervingsvaardigheden. Deze mensen zitten vaak in een isolement en vinden geen aansluiting omdat ze de taal niet spreken. Door ze via deze methode de taal te leren, trekken we mensen uit hun isolement."

"Belangrijk uitgangspunt is dat taal leuk moet blijven. Als je niet kunt meekomen, ga je niet met plezier naar de taalles en dan leer je amper iets."

Arjen Barel

PLEZIER STAAT VOOROP

Vanuit het tweejarige Europese samenwerkingsproject *Alternative Ways to Learn a Second Language* is een alternatieve taalmethode ontwikkeld. Het resultaat is een lesprogramma voor taaldocenten die met laaggeletterde of nauwelijks opgeleide nieuwkomers werken. Het plezier staat voorop bij de oefeningen, die aansluiten op het dagelijkse leven en spelenderwijs ook meer leren over de cultuur van een nieuw land. Hiermee krijgen mensen toch de kans om een nieuwe taal te leren, zodat ze actief kunnen deelnemen aan de maatschappij. Deelnemende partners aan het project zijn Stichting Storytelling Centre (Nederland), De Talentenschool (Nederland), Elan Interculturel (Frankrijk), Arbeit und Leben (Duitsland) en GO! (België). **Kijk voor meer informatie, oefeningen en een handleiding op de website Alternativeways.eu.**

Erasmus+ is een van de meest succesvolle programma's van de Europese Unie.

Ben je benieuwd welke initiatieven er nog meer zijn?
Bekijk deze Europese netwerken en platforms ook eens!

ETWINNING

eTwinning is een online community waar leraren en leerlingen gratis en veilig internationaal kunnen samenwerken. Het is bedoeld voor basisscholen, middelbare scholen en mbo-scholen die vanuit het klaslokaal willen internationaliseren. In totaal zijn 859.211 leerkrachten op 213.479 scholen aangesloten met 113.462 projecten in ruim dertig Europese landen. Docenten kunnen via het platform collega's in het buitenland zoeken die online willen samenwerken met hun leerlingen. Binnen een internationaal project hebben leerlingen contact met elkaar via de TwinSpace. Dit is een afgeschermde online projectruimte waarin zij materiaal kunnen plaatsen. Communiceren kan via een mailprogramma, een forum en een chatbox. Het doel van eTwinning is het opdoen van internationale ervaring, het stimuleren van ict-vaardigheden én het uitvoeren van verplichte lesstof op een inspirerende manier. Met eTwinning kun jij samen met jouw leerlingen internationaal samenwerken zonder te reizen! Nog niet overtuigd? Volg dan een van de webinars voor meer informatie.
etwinning.net

EUROPEAN SOLIDARITY CORPS

Het European Solidarity Corps is een Europees subsidieprogramma van de Europese Unie voor jongeren en maatschappelijke organisaties die de wereld een beetje mooier willen maken. Met subsidie kunnen bijvoorbeeld Europese Vrijwilligersprojecten en Solidariteitsprojecten worden opgezet die een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij op zowel Europees als lokaal niveau. Ook biedt het programma mogelijkheden voor ontwikkeling en training van organisaties en jongeren. Het European Solidarity Corps is toegankelijk voor alle jongeren en geeft hen de kans om in actie te komen. Om iets te doen voor een ander en tegelijkertijd een unieke ervaring te beleven, zich op persoonlijk en professioneel vlak te ontwikkelen en hun wereld te vergroten. Dankzij de projecten worden mensen uit verschillende culturen en met verschillende achtergronden bij elkaar gebracht, waardoor het begrip voor elkaar vergroot. Een ervaring die jongeren voor hun leven met zich mee zullen dragen!
europeansolidaritycorps.nl

EQAVET

EQAVET is het Europese referentiekader voor kwaliteitsborging in het mbo. Het referentiekader is gebaseerd op de Plan-Do-Check-Act-cyclus en bevat indicatoren en descriptoren op nationaal en instellingsniveau. **eqavet.nl**

SALTO-YOUTH RESOURCE CENTRES

SALTO-Youth biedt informatie en hulpmiddelen op het gebied van jongerenwerk, opleiding en netwerken, begeleiding van projecten Erasmus+, en een platform om projectpartners binnen Erasmus+ te vinden. **salto-youth.net**

EUROPEAN YOUTH PORTAL

Op de European Youth Portal kun je meer lezen over de mogelijkheden die Europa jongeren biedt. Je vindt hier verrassende nieuwsberichten, leuke wedstrijden en interessante artikelen online over alles wat jongeren in Europa bezighoudt. **europa.eu/youth**

GO EUROPE (EURODESK NEDERLAND)

Eurodesk is het Europese informatienetwerk voor jongeren met onafhankelijke informatie over uitwisselingen, vrijwilligerswerk en (vakantie)werk, studeren, stage lopen, taalcursussen, wonen en reizen in Europa. Ook met vragen over jouw buitenlandervaring kun je bij hen terecht. **go-europe.nl**

NLQF

Het Europees kwalificatieraamwerk maakt acht niveaus van alle kwalificaties, van basiseducatie tot universitevtit, met elkaar vergelijkbaar en zorgt voor transparantie in de opleidings- en trainingsmarkt. Het beschrijft per niveau de bijbehorende kennis en vaardigheden en de mate van verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. **nlqf.nl**

ERASMUS STUDENT NETWORK

ESN is een internationale studentenorganisatie zonder winstoogmerk. De missie van ESN is om internationale studenten te vertegenwoordigen en zo mogelijkheden te bieden voor begrip voor andere culturen en zelfontplooiing volgens het principe van Students Helping Students. **esn.org**

EPALE

EPALE is een online community voor professionals en vrijwilligers die werken met lerende volwassenen. Het platform biedt informatie over de laatste trends, innovaties, activiteiten, beleid en onderzoek, zowel binnen Nederland als over de grenzen heen. **epale.ec.europa.eu**

SCHOOL EDUCATION GATEWAY

Het Europese online platform voor onderwijs, in 23 Europese talen. School Education Gateway biedt één enkel toegangspunt voor leerkrachten, schoolleiders, beleidsmakers, experts en andere professionals op het gebied van onderwijs. **schooleducationgateway.eu**

EUROPE GOES LOCAL

Europe Goes Local is een meerjarig partnerschap tussen 22 Agentschappen van Erasmus+ Jeugd, gericht op samenwerking rondom de kwaliteit van het jongerenwerk. Binnen dit partnerschap zijn zo'n 200 jongerenwerkers, beleidsambtenaren, onderzoekers en vertegenwoordigers van Europese organisaties (o.a.Intercity Youthnet, European Youth Forum en POYWE) meerdere keren samengekomen om van elkaar te leren. **europegoeslocal.eu**

“Het mooiste vind ik dat de bevlogenheid van de partners overal hetzelfde is.”

MARIANNE BECKERS
projectleider Erasmus+ bij de Herman Broerenschool

COLOFON

Dankwoord Wij willen alle deelnemers aan het programma Erasmus+ hartelijk danken voor hun inzet, in het bijzonder iedereen die heeft bijgedragen aan dit magazine.

Erasmus+ Magazine 2021
© 2020/2021, Nationale Agentschappen Erasmus+ Onderwijs & Training en Jeugd

Vormgeving: Villa Grafica
Fotografie: Marit Hazebroek
Teksten: Tefke van Dijk, De Schrijfzolder

Nuffic en het Nederlands Jeugdinstituut voeren als Nationale Agentschappen het Europese subsidieprogramma Erasmus+ uit.

Nuffic Kortenaerkade 11 2518 AX Den Haag
070 4260 260 info@erasmusplus.nl

Nederlands Jeugdinstituut Churchilllaan 11, 3527 GV Utrecht
030 2306 344 erasmusplus@nji.nl

erasmusplus.nl **Volg Erasmus+ ook op social media!**

Deze publicatie is mogelijk gemaakt met subsidie van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Europese Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is beschreven. Bij het samenstellen van deze publicatie is getracht zo nauwkeurig en compleet mogelijk informatie te geven. Aan de inhoud van deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Erasmus+